

RESSONS D'OCCITÀNIA

Butlletí del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc n° 17 - Setembre 2012

Casal Català

Tolosa de Llenguadoc

SUMARI

- P. 1
Editorial
- P. 2
Entrevista a Josep Ciurans.
- P. 4
Viatge a Perpinyà.
- P.6
En Tony i el jardiner.
- P. 8
L'ós de peluix.
- P. 9
Evadir-se...
- P.10
El floró de l'handbol internacional al Casal.
- P.11
Dictat de Català de Perpinyà.
- P.12
Notícies del Casal.

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya

Camins més estrets

Editorial

Les activitats del Casal han estat diverses en aquesta primera meitat d'any. Vam encetar 2012 el 21 de gener amb una conferència de Lluç Bonet, professor de català a Catalunya Nord, que ens presentà el recorregut vital de Lluís Pastre (1863-1927), occità que fou mestre al Rosselló, precursor del català a l'escola francesa, actor de la Renaixença catalana al nord dels Pirineus, pedagog reformador i lingüista favorable a les normes de l'Institut d'Estudis Catalans. Lluç Bonet sabé captivar el públic assistent amb les seves explicacions documentades i precises sobre el personatge i la seva època.

Al febrer tingué lloc la nostra tradicional Assemblea General en què el balanç d'activitats i l'informe comptable i financer foren unànimement aprovats pels socis presents. D'altra banda el professor Garolera de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona ens féu una interessant conferència sobre Jacint Verdaguer en què ens comentà de manera agradable algunes característiques de la seva obra, de la seva personalitat i de l'entorn humà i social que li tocà viure.

El mes de març fou curull d'actes diversos. El 3 tingué lloc el Dictat de Català, organitzat per l'Ajuntament de Perpinyà i en el qual el Casal participa gairebé des que s'instaurà l'any 2000, entre altres coses, per exemplificar el compromís de la « fidelíssima vila » amb la defensa i redreçament de la nostra llengua. Dues setmanes més tard, el professor Fabrici Corrons de la Universitat de Tolosa, consoci nostre i especialista de teatre, ens féu una interessant i suggestiva síntesi sobre el teatre català contemporani. Acabarem el mes en música amb un original concert de guitarra i cant a càrrec de Feliu Gasull i Gemma Humet : tant les composicions pròpies del guitarrista com la bonica veu de Gemma Humet en els cants tradicionals donaren varietat i qualitat al concert.

El 28 d'abril, amb un xic de retard, celebrarem la diada de Sant Jordi a la sala de festes de Escalquens amb un excel·lent àpat amenitzat per jocs culturals i balls tradicionals en què tothom va participar. Un cop més la nostra comissió de festes va treballar de valent perquè la diada fos un èxit i ho va aconseguir com ho demostra el nombre important de participants (uns cent deu). En el decurs del sopar es va lliurar el premi Sant Jordi de narració del Casal Català en la seva quarta edició, que va tenir una participació més alta que en anys anteriors. Trobareu en aquest número de Ressons les quatre narracions que es van repartir els dos primers premis.

El mes de maig ens dugué el Fòrum de les Llengües a la plaça del Capitoli, en què, un any més, participà el Casal amb la seva parada fent difusió dels Països Catalans a través de material gràfic variat.

El 17 de juny, la plaça del Ravelin acollí el nostre 61è Aplec de la Sardana amenitzat per les cobles La Principal d'Olot i Tres Vents. En fi el festival « Sem e serem » que, recordem-ho, va néixer fa tres anys des del grup jove del Casal i pretén ser un lloc d'intercanvi entre la música occitana i catalana, va fer acte de presència a la fi del mes i començaments de juliol, amb la presència, entre altres, de Feliu Ventura. El Casal es va associar a la promoció dels actes d'aquest festival que ja ha trobat la seva pròpia organització.

La voluntat de la nostra entitat de continuar difonent i promocionant la llengua i la cultura catalanes, en la mesura de les seves possibilitats, roman intacta tanmateix la crisi econòmica ens fa els camins més estrets. Els ajuts institucionals disminueixen : la Generalitat ens ha escapat la subvenció del 20% i l'Ajuntament de Tolosa ens cobrarà un lloguer per la sala en què tenen lloc les sardanes cada diumenge, sala que sempre ens havia cedit gratuïtament fins ara.

Butlletí del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc

7 rue des Novars - 31300 Toulouse - Telèfon: 05.61.59.61.02 - Fax: 05.62.48.59.71

Web: <http://www.casaltsa.org> - E-mail: casal@c-oc.org

Director: Pere Gamisans - Consell de redacció: Lúcia Saura, Pere Gamisans, Joan Parera. - Logística: Bernat Casas.

Col·laboradors: Dionís Ayats, Carme Badia, Julien Couturier, Montserrat Noé, Renée Ruiz.

Assessorament Lingüístic: Maria Gamisans - Realització: Philippe Clergue. - Impressió: Espace Repro Toulouse.

Entrevista a Josep Ciurans, director de televisió local

“El futur és seguir fent el que fem des de fa vint anys: televisió local”

Josep Ciurans Viñeta (1970) és un dels fundadors de la televisió local de Santa Eulàlia de Ronçana (Vallès Oriental) i n'és el director des dels inicis. Durant els vint anys de Canal Set, complerts el 2011, ha presentat i dirigit programes com ‘Síntesi’, ‘Dècada 90’ i ‘L'efecte tornassol’. Ramader de professió, compagina la tele amb una altra passió, el teatre.

Vint anys de Canal Set!

Sí, vint anys de programació regular! Ara que estem reemetent programes, t'adones que Canal Set fa més que informar setmana rere setmana.

Aquesta crònica setmanal acaba sent un gran paquet de memòria històrica, un testimoni de la nostra realitat com no hi havia sigut mai.

Que pocs pobles tenen.

En quedem només tres en tot Catalunya! El model de televisió local pur, en poblacions mitjanes o petites, i entès des d'una associació cultural, som Ràdio Televisió Cardedeu, Canal Set i Televisió de Vilassar de Mar. La resta han desaparegut pel camí en aquest trànsit de la TDT.

Com és que Canal Set ha aguantat?

Per la tossuderia d'un poble. L'any 2007, amb el pas a la TDT, l'Administració ens deia: “Si com a municipi vols seguir tenint televisió local, t'has d'associar en un consorci. El model de televisió local desapareix. No us donarem llicència”.

Quin ultimàtum!

El gran dilema era aquest: no ens volíem integrar al model comarcal perquè hi sortíem perdent, però si no ho fèiem corríem el risc que ens fessin tancar i s'acabés tot. L'Ajuntament també va entendre que l'aposta era el que ja teníem i no altres aventures, o sigui que va ser una decisió unida. I no sense dificultats.

Com les vau superar?

Ens vam poder agafar a una llei,

l'article 18 de la LISI, que permetia que les televisions locals portades per associacions culturals poguessin seguir emetent amb una llicència especial, sempre que es restringissin a l'àmbit local. Se'ns permetia sobreviure renunciant a créixer.

I heu sobreviscut.

Sí, i emetent un cop a la setmana i fent multidifusió, tenim una audiència acumulada del 70-75% de la població, que és moltíssim.

A què atribueixes aquest èxit?

Al fet que sempre hem intentat no posicionar-nos, ser molt professionals en aquest sentit, tot i que hem estat molts anys evolucionant, aprenent l'ofici, perquè tots veníem d'altres orígens.

Sou televisió municipal. Quina relació hi ha amb l'Ajuntament?

Si fóssim malpensats pensariem: quan una associació cultural gestiona una televisió i la majoria dels seus ingressos provenen d'aportacions municipals, l'Ajuntament pot intentar que políticament s'escombri cap a casa seva.

I no hem de ser malpensats?

El contrapès és que som associació cultural. Des del moment que un percentatge important dels membres d'aquesta televisió som aquí gratia et amore, no som subornables. El meu sou no depèn de l'Ajuntament. Fem tele perquè creiem que és important per al poble i la volem mantenir i treballar per a ella.

Tots els ajuntaments ho han tingut clar?

Pot semblar que vulgui quedar bé, però la realitat és que mai, mai, se'ns ha insinuat “això no ho digueu” ni se'ns ha intentat coaccionar.

La independència us dóna poder?

No sé si ens dóna poder, però sí credibilitat. Aquesta independència, que queda reflectida cada setmana, és el que fa que la gent ens segueixi.

Recorda'ns els orígens de Canal Set.

Vam començar el 3 de novembre de 1991. Canal Set neix de l'AFSE (Agrupació fotogràfica Santa Eulàlia), un grup de gent que feia fotografia i a mitjans dels anys 80 van decidir evolucionar cap a la televisió. Canal Set es comença a gestar el 1988. Jo l'any següent ja hi era.

Aquesta continuïtat és admirable.

Fer tele és molt costós en hores de feina. Et demana regularitat, emetre el dia de la setmana i a l'hora que t'has compromès a emetre. I precisament per això quan vam néixer ens donaven quatre o cinc anys de vida. N'han sigut uns quants més!

I tant.

Ha sigut possible gràcies a una part de professionalització. Ens vam adonar a temps que no podíem mantenir el ritme amb col·laboradors i prou. Quan vam començar érem molt joves, amb unes possibilitats de temps que el temps ens ha pres. El suplím amb professionals, actualment dos periodistes.

Quins són per tu els moments àlgids de Canal Set?

Anem de bracet amb l'actualitat. Hi ha fets que no és que marquin un punt d'inflexió de Canal Set, sinó del poble: els atemptats d'ETA el 1992, els incendis i les rierades del 1994...

Alguna anècdota?

Sóc molt dolent recordant anècdotes! Quan érem més joves fèiem coses que ara serien reprovables, com emissions pirates a mitjanit!

Quin és el futur de Canal Set?

L'experiència ens demostra que el futur passa per seguir fent el que hem fet en el passat: televisió local. El gran encert de Canal Set és la línia original: televisió de proximitat. És el que ens ha permès sobreviure, perquè la gent ens segueix.

I ningú més fa el que feu vosaltres!

L'exclusiva la tindrem sempre! Això no s'aguanta en condicions normals! El pressupost que tenim i el que fem, no ho fa ningú. Si som capaços de fer el que fem és perquè des dels inicis hi ha hagut molta gent que s'hi ha esforçat.

Dóna'ns dades.

En vint anys hem tingut més de 100 col·laboradors, hem fet més de 2.000 hores d'emissions (que ja és història de Santa Eulàlia), i tenim una audiència de 4.500 espectadors setmanals sobre una població de 7.000, i a un cost de 13 euros per espectador i any.

Baratíssim!

És poc, però ho paguem entre tots i ha de servir per a tothom. L'objectiu, l'hem tingut molt clar sempre. No es tracta només d'explicar què passa i fer tele, sinó d'estar oberts a les necessitats de les entitats. Que la tele sigui una eina per crear teixit, per ajudar a la cohesió social. Crec que ho estem aconseguint.

Una de les claus del vostre projecte són les escoles.

El servei a la comunitat que Canal Set vol donar es pot vertebrar de moltes maneres. Una és la implicació amb les escoles, amb el programa "El Cargol Noticiari" a l'escola de bàsica i a l'institut amb el crèdit "Fem tele". També serveix per crear planter. I ara hem ideat un altre projecte.

Quin?

Se'ns ha concedit l'espai de l'antiga biblioteca, i el volem equipar perquè pugui donar servei a entitats que tinguin necessitats en el món audiovisual o àudio. O sigui, que si la coral ha de gravar un disc ho pugui fer aquí.

Haureu de fer una bona inversió...

Per sort tenim gent molt traçada que ens fa estalviar molts diners. Aquí hi ha més de quatre quilòmetres de xarxa de fils i l'hem passada tota nosaltres. Ah, i el 2010 vam estrenar una unitat mòbil, amb tots els ets i uts, feta nostra!

Autoconstruïda?

Sí. Gràcies a centenars d'hores d'unes quantes persones! Aquesta unitat mòbil val 120.000 euros, i a nosaltres ens n'ha costat 12.000! I no té res a envejar a una unitat mòbil de TV3! Ens permet anar a gravar a actes, futbol, teatre... És una televisió amb

rodes. El plató ja és natural, ara!

Una altra contribució vostra són les generacions que ja heu format.

Sí, des d'una Ariadna Oltra, que seria el símbol més evident de l'èxit, fins a una Montse Bassa i un Albert Maspons. La televisió local també ha de ser això, el lloc on es forgen els estudiants de periodisme.

Què has après de vint anys fent tele?

Vaig començar amb vint anys, i ja no sé dir què n'he après! Sí que et puc dir que el que realment m'ha format és el teatre. Enfrontar-me davant d'una càmera tenint ja un petit currículum teatral a darrere em va ser poc costós.

Tot és actuar!

Sí, perquè davant de la càmera també crees un personatge! Però la tele et dóna una visió diferent de les coses: el xip que tot és notícia o ho pot ser. Vius 24 hores pendent del que passa, perquè potser ho hauràs d'anar a gravar, ho hauràs d'explicar... Tota la informació t'entra al cervell en clau televisiva!

Carme Badia i Puig
(text i fotos)

Viatge a Perpinyà

Arribada al final del carrer, ella es gira i fa un senyal amb la mà a la seva mare, silueta fosca i petita que s'ha quedat a la porta de la casa familiar i que la mira, d'un ull perdut, allunyar-se d'ella. L'Esther té un pessic al cor... Abans de girar a la cantonada del carrer, treu un mocador de la butxaca i el mou encara una vegada més : "Fins demà, mare ! Fins demà !..." i

una infinita tristesa l'envaeix... Encara que feia un mes ara que havia decidit aquell viatge de dos dies, lluny de casa seva, de l'altre costat de la frontera. "Dos dies, això, no és res, mare. No tindrà temps d'adonar-se de la meva absència !" tractava ella d'explicar a la seva mare, la Carme, que girava a l'entorn d'ella, distreta, desorientada, veient la seva filla que ficava uns quants llençols i tovalloles en una maleta.

Fa uns quants mesos ara que la realitat de les coses se li escapen. Sap qui és la seva filla tan estimada, l'Esther, ella tan maca, tan afectuosa i tan valenta. És un raig de sol en aquesta casa on el seu fill gran i principalment la seva jove fan de mestres . Elles dues estan mal considerades i es senten incòmodes . Els néts, solament, són afectuosos i es llancen a la seva falda i demanen una cançó. Ella ho fa i ells aplaudeixen... Però, a poc a poc, tot vacil·la lentament en el seu cap i el riure dels nens s'allunya mentre que la jove sospira amb molèstia perquè la seva sogra ja no sap on es guarden les culleres o quan posa el cistell ple de verdures al mig del saló embrutant la catifa...

L'Esther treballa a la fàbrica d'espardenyes. A la tarda, torna a casa, molt cansada, però per la seva mare sempre està somrient intentant animar-la el més possible. Li conta historietes del dia. Però, la Carme, a través la boira de la seva memòria, tanmateix, té cada vegada més , la sensació de mareig : l'Esther rep cartes, sovint. I quan les ha llegides, segueix somniant, amb una espurna, una llum en el fons dels ulls...

Llavors, un dia, li diu de sobte : "Mare, hi ha un autobús que va de Girona a França i el viatge dura dos dies. Penso anar a veure els meus germans. Es recorda d'en Jaume i d'en Josep ? " No, no se'n recorda bé. És tan lluny ... La guerra, la guerra espantosa li havia pres el seu marit de la pitjor manera, covardament assassinat d'un cop de ganivet a l'esquena. Per què ? Ell que no havia participat mai en complots o reunions. Li han matat el seu Pere, aquí, al carrer, a dos passos de casa seva, quan tornava del cafè on anava cada vespre a veure els seus amics. Però, eren els seus veritables amics ? I la guerra, més encara, li havia pres els seus fills en Jaume i en Josep,

exiliats per força; se'n van anar un matí, i mai no van tornar; si no, els podien matar al seu torn. L'Esther tenia una correspondència amb ells, en secret. La guerra s'havia acabat feia temps ara, però l'odi entre veïns era viu i la gent era suspicax. L'Esther, doncs, seguia en contacte amb els seus germans i es preparava a anar-los a veure... La Carme mirava l'Esther fent la seva maleta : encara un viatge ...

Aquest matí de setembre va arribar, havia abraçat la seva filla i es quedava allà mirant-la com s'allunyava, plegada sota el pes de la maleta tan pesada per a dos dies ... Era per als germans, aquesta maleta. Demà, tornarà, demà. Quan és, demà ? "Adéu, filla meva tan estimada, adéu, que Déu et guardi !" mormolà la Carme entrant a casa...

L'Esther arriba a la Gran Plaça, panteixant amb el pes de la maleta. L'autobús que la portarà a Girona és aquí. Posa ràpidament l'equipatge al maleter no fos cas que algú la vegi amb una maleta tan pesada. Això podria despertar les sospites. Per la gent d'aquí, va solament a Girona a visitar la seva cosina. Ningú no ha de saber que se'n va a França, fins i tot per a dos dies. Alguns malintencionats podrien repetir-ho a les autoritats i ... L'Esther es sabia espiada . Durant la guerra, havia ajudat republicans de diverses maneres, amagant-los a casa seva o portant-los menjar als seus amagatalls . Havia recollit també el nen d'una amiga "activista" que havia passat alguns anys a la presó. L'Esther encara era sospitosa després de tants anys ... Es denunciava i s'empresonava encara molta gent. Li havien simplement prohibit sortir d'Espanya fins i tot per a dos dies.

L'Esther és valenta i determinada. Ha decidit d'anar a veure els seus germans i ... l'Antoni. Instal·lada ara a l'autobús, fins a Girona, pensa en aquest home que li escriu fa uns mesos. No són poemes o gran literatura, aquestes cartes, però són les paraules del cor, totes simples i plenes de veritat : "Vine a trobar-me, estic segur que podrem construir alguna cosa junts.. i oblidar la guerra..."

L'Antoni se n'havia anat de la seva Andalusia natal, lluitant valentament contra aquelles tropes que arribaven des de l'altre costat del mar. Ell volia la llibertat, viure millor del seu treball, defensar la república que volia una millor repartició de les terres. Però aquesta guerra desigual l'havia empès, batalla rere batalla, fins al nord. Lentament, a costa de batalles terribles i enormes ferides físiques i morals. Un dia, tot era acabat, la guerra era perduda ; no es podia tornar. L'Antoni i molts dels seus amics, atordits de desesperació, cansats de batalles perdudes, es van trobar de l'altre costat de la frontera i aquí no

era tampoc la pau...

Cinc anys després, l'Antoni treballava i vivia en un petit poble pirinenc on es va fer el seu lloc, ben modest, és veritat, però tots els seus veïns l'ajudaven i l'estimaven. Ara, tenia ganes de casar-se amb una noia i formar una família. Esperava establir-se aquí, en aquest oasi verd, lluny, tan lluny de la seva Andalusia, el seu país tan bonic amb els seus pobles blancs, el seu sol lluminós i les seves fruites tan delicioses. Havia de girar pàgina, finalment.

Un dia, un amic li va mostrar una fotografia de l'Esther. Que n'era de bonica i quin somriure tenia! Un somriure brillant amb belles dents blanques que prometia la felicitat, un sol després de tantes foscos. Llavors, ell, el llenyataire, se'n va anar a la botiga de queviures i va comprar paper per a escriure i un llapis i va posar-se a escriure... Que n'era de difícil canviar el mànec d'una destal per un llapis! Però el somriure de l'Esther l'acompanyava i esborrava totes les dificultats. Havia de conèixer-la, havien de trobar-se, havia de convèncer-la. I ell va escriure i ella va respondre i fou el començament d'un veritable enllaç epistolar. Dos joves, cansats de la guerra i plens d'energia per a un futur que calia construir...

L'Esther es troba amb la seva cosina a Girona, com s'esperava. Lleugeres i alegres, s'asseuen en un dels tres autobusos en direcció a Perpinyà. Aquí, ningú no les coneix. Estan tranquil·les i se senten més segures. Demà, a la tarda, faran el viatge en la direcció oposada i compartiran la seva opinió sobre aquest país veí on tot sembla millor, on la gent no desconfia del seu veí, on no hi ha temor a la presó... I l'Esther es basa també en la franquesa de la seva cosina i la seva gran complicitat per enraonar de l'Antoni: és raonable continuar una correspondència amb aquest jove? O ha d'abandonar qualsevol projecte més seriós? Bé, les dues dones parlen tranquil·lament, riuen mirant els altres passatgers... El viatge va ràpid. Però, l'Esther, acostant-se la fi del viatge, sent que el seu cor bateja més ràpid. És clar, hi ha el plaer de veure una altra vegada els seus germans després de tant de temps, però també, una certa curiositat i angoixa mesclades... L'Antoni? Com serà?

Vet aquí Perpinyà, França, els germans i ... qui sap? Un amor possible? L'Esther baixa de l'autobús, les cames tremoloses. Vet aquí, en Josep, el germà gran, somrient, feliç, que ve cap a ella. I en Jaume? On és en Jaume? No ha pogut venir, però està bé. I aquest jove alt, un poc tímid, maldestre que es queda endarrere? Sí, és l'Antoni. S'intercanvien salutacions corteses i el primer cop d'ull sobre aquest home amb un posat airós, les espatlles dretes, lleugerament arquejat -com tots els andalusos-!!! La barbeta orgullosa no fa sucumbir la fresca Esther. És la boina encasquetada sobre el seu cap que no encisa la noia de ciutat que és l'Esther? La mirada de l'Antoni és clara, tanmateix: bells ulls verds i uns cabells foscos. L'Esther és ponderada: "No és lleig però no és el meu tipus d'home!" pensa. "Sembla seriós, sòlid i segur... Canvia d'aquell covard d'en Manel, que ha preferit quedar-se amb la seva mare, que no em volia. M'ha deixat covardament sense tenir el coratge de dir-m'ho a la cara!" El cor li fa mal encara quan pensa en el seu amor perdut. Però, deixem això ara! L'Antoni, tot somrient (sembla que no hi ha decepció per a ell i que l'Esther li agrada molt perquè no deixa de mirar-la) s'ofereix per anar a cercar la maleta que s'havia quedat a l'autobús i després anar a beure una copa al cafè.

L'Esther s'apropa a l'autobús i es troba cara a cara amb la Dolors Pujol, la xafardera nº1 del seu poble. Aquell tipus de persona a qui s'ha de dir de no repetir una notícia quan vols el contrari, és a dir que es sàpiga. La Dolors es fa un deure d'escampar la informació pertot arreu. Durant la guerra, l'Esther l'havia evitat sempre amb precaució, sabent que aquesta dona era perillosa més per bestiesa que per dolenteria veritable. L'Esther sent una immensa consternació; la Dolors Pujol, aquí davant d'ella, que la mira amb ulls molt oberts i que s'exclama: "Mira qui és aquí! L'Esther! Quina sorpresa! Tu vas també en aquest viatge? Pensava que..." No va acabar pas la frase, l'Esther s'esforça per fer un somriure i mostra amb el cap en Josep: "Sí, he vingut a veure el meu germà..." i gira els talons, agafa la maleta, del tot espantada.

Quan es va reunir amb els altres, estava pàl·lida. La seva cosina sent que alguna cosa seriosa li ha passat. La interroga amb els ulls i mira en la mateixa direcció que l'Esther cap a l'autobús. I allà, una dona d'una certa edat està envoltada d'altres xafarderes que xiuxiuegen i donen ràpides ullades cap a l'Esther. "Ai, misèria, estic perduda!" mormola l'Esther en un sospir. Al final, pot explicar a en Josep la causa del seu terror: l'organització tan meticulosament preparada de la seva escapada francesa amb el més gran secret i la desafortunada trobada amb la pitjor de les espies del poble. En Josep, d'una veu autoritària i segura, emet un judici final: "Bé, l'única solució es quedar-te aquí a França. No pots pas tornar a casa nostra. Si no, l'endemà seràs a la presó!!!" L'Esther s'ensorra, es posa a plorar. Això no és possible. El seu viatge es converteix en un malson. Què farà? No té roba o poca, aquesta terra desconeguda, aquest idioma desconegut i tots aquests desconeguts al seu voltant! El cel li cau al damunt! La seva cosina se n'anirà demà de l'altre costat de la frontera... i ella? És clar, els seus germans cuidaran d'ella, però això no la consola. I l'Antoni? Ella pot imaginar un futur amb aquest desconegut? És impossible prendre una decisió tan ràpidament! Què farà? Els seus pensaments es confonen; incapaç de pensar, l'Esther no veu res ni la gent al seu voltant, ni la ciutat de Perpinyà, ni la muntanya llunyana, ni les vinyes vermelles de la tardor...

Els ulls plens de llàgrimes, es deixa dur a una nova vida, una vida d'exiliada sense haver pogut decidir-ho... Sovint, durant la seva llarga vida, torna a veure en els seus somnis la silueta de la seva mare a la porta de casa seva... Mai no l'ha vista viva una altra vegada.

Renée Ruiz

(1r premi ex-aequo de narració Sant Jordi del Casal Català 2012)

En Tony i el jardiner

(conte per als nens)

En Tony té cinc anys. És un nen eixerit amb una cara molt pàl·lida menjada per una mirada que sempre us interroga. Ara és estirat sobre el seu llit envoltat per tota una mena d'aparells que el vigilen. Ell diu que són els seus robots-guardes. En Tony és a l'hospital. Té una malaltia molt greu i l'han operat. La seva mare li ha dit que era l'última vegada i que ara anava a curar-se. Quan es va despertar, la seva àvia era al seu costat i el mirava amb ulls plens de llàgrimes.

- Tens mal?

- No, els meus guardes-robots em vigilen bé.

L'àvia li va somriure i va apropar-se.

- Mira, Tony, el que et porto i amb una mica de misteri va treure de la seva màniga una poma, una bonica poma vermella i groga, tota lluenta. És en Tito que me l'ha donada per a tu.

Quan sent aquest nom el nen somriu i la seva mirada s'il·lumina.

A en Tony, tal com a tots els nens, li agraden els contes. Però, ell prefereix els contes on hi ha follets i sempre demana a la seva mare o a la iaia o a la infermera que li llegeixin un conte amb un follet molt lleig però molt gentil que ajuda un nen i que es diu Tito.

Durant l'estiu passat, en Tony va anar a casa de la seva àvia. Era la primera vegada que anava allà. La seva salut no li permetia sortir gaire de casa seva. L'àvia tenia una gran casa amb un hort i molts arbres fruiters.

L'endemà de la seva arribada a ca l'àvia, en Tony estava mirant per la finestra quan va veure passar, en un caminal del jardí, un home petit amb una gepa i un gran barret de palla que li menjava la cara deixant sols aparèixer la punta d'un nas molt llarg.

- Iaia! Iaia! va cridar el nen una mica sorprès. Mira, hi ha en Tito al jardí!

L'àvia es va apropar, va mirar per la finestra i li va dir amb una rialla:

- No, és en Jordi, el meu amic que m'ajuda per cuidar l'hort.

A la tarda, en Tony s'estava a la terrassa prenent el sol i mirant amb molta curiositat, sobre la fulla d'un gerani, una eruga verda amb ratlles negres i punts taronja. Tot d'una va sentir una veu molt dolça que li va dir:

- És una eruga molt bonica, però a mi no m'agraden les erugues.

Darrere ell hi havia l'home del jardí.

- Tito? Va fer en Tony una mica espantat.

- No. No tinguis por. No sóc en Tito. Em dic Jordi. Però si vols, pots dir-me Tito. No em molesta.

En Jordi el mirava amb ulls plens de malícia i un somriure que feien oblidar la seva lletjor.

- Perquè no t'agraden les erugues? va demanar el nen.

- Mengen les fulles de les flors i els llegums. Són un dels enemics del jardiner. Aquesta és l'eruga de la papallona reina, una papallona molt bonica groga i blava. Si vols la posarem en una capsa i, si tens paciència, un dia es transformarà en papallona. Tot parlant va treure de la butxaca dels seus pantalons de pana una capsa de llumins, va buidar-la i va posar-hi l'eruga.

- La posaré en el calaix de la meva tauleta de nit.

- Bé. T'agradaria visitar l'hort amb mi demà?

- Sí!

- Doncs, fins demà, nen. I va marxar fent passos petits i ràpids que feien pensar en un ratolí.

L'endemà, després de la migdiada i ben assegut en la seva cadira de rodes, en Tony esperava en Tito amb impaciència. Tot d'una el va sentir a prop d'ell. Aquest home pareixia no tocar la terra.

- Bon dia Tony. Com estàs avui?

- Bé. Bé. Anem a l'hort?

- Anem-hi.

El jardiner va agafar els punys de la cadira i tots dos van anar rumb a l'hort.

- Què vols veure primer?

- Els tomàquets, les albergínies, els pebrots, els carabassons, les mongetes, les pastanagues...

- Oi, quin nen tan curiós! va dir en Tito amb una rialla de ratolí.

Es van passejar un moment i en Tony va dir:

- Quin hort tan gran! Com fas per ocupar-te'n tot sol?

- No sóc sol. La teva àvia m'ajuda i tinc tota una colla d'amics al meu servei.

- Ah! va fer en Tony. I on són aquests amics?

- Viuen en la caseta que veus allà i li va mostrar una caseta de

fusta que s'assemblava a la dels nans de la Blancaneu.

- Puc veure'ls?

- No, ets encara massa petit i són perillosos per als nens com tu. Però te'n parlaré i un dia, t'ho prometo, te'ls presentaré.

Saps que per tenir una bella hortalissa cal que no hi hagi males herbes. Doncs tinc unes amigues que fan la feina. Són molt boniques. Es diuen aixadella i binadora. Aixadella s'assembla a una petita cabra amb les seves dues banyes i binadora té un cap gros al cim d'un coll fi i corb tal com un cigne...

- Tony! Tony!

- Mira, nen, la teva àvia et crida. És l'hora de la infermera. Hem de tornar cap a casa. Tornarem a venir demà si no estàs massa cansat.

- I em presentaràs uns altres dels teus amics?

- Sí, nen. Sí.

I així, cada dia, almenys quan en Tony no estava massa cansat, en Tito li va contar unes històries sobre la feina de l'hort i sobre els amics que l'ajudaven: el pic, fort i poderós per cavar, la fanga que era, amb les seves dents tan grans, una especialista per a arrencar les patates, el rampí molt fi que sempre semblava somriure i tota la família de les podadores, temibles éssers amb rostres tallants.

Però un dia el nen va marxar. La malaltia l'obligava a tornar a l'hospital per a una nova operació.

Avui, sobre el seu llit i veient la poma a la mà de la seva àvia, pensa en aquests dies feliços.

- Quan tornarem a casa, iaia?

- Quan t'hauran guarit, però cal ser pacient. No et preocupis, en Jordi t'espera.

Quan en Tony va sortir de l'hospital no tenia més menester de la cadira de rodes. Podia anar on volia.

Arribant a casa de l'àvia, no va trobar en Tito. Una mica decebut va anar a la seva habitació i va buscar la capsa de llumins. La va dur a prop de la seva orella perquè li semblava que hi sentia un lleuger fregadís. Va obrir-la i va veure-hi un insecte amb ales totes rebregades.

- Posa-la al sol sobre el cantell de la finestra va dir-li en Tito, que havia arribat, com de costum, sense fressa.

Al sol la cosa tota arrugada va desplegar lentament les seves ales transformant-se en una magnífica papallona.

- La papallona reina! exclamà en Tony.

L'insecte, després d'uns quants aleteigs, va alçar el vol rumb al jardí.

- Veus, tu ets com la papallona reina. No podies moure't i un dia el nen lligat a la seva cadira de rodes va esdevenir un vailet que pot anar allà on li dóna la gana.

- Podem anar a veure els teus amics doncs? va dir en Tony.

- Sí. Va contestar en Tito amb un llarg somriure.

La caseta era oberta i un raig de sol hi penetrava. Tots els ajudants del jardiner eren aquí, ben drets, tota la seva ferramenta neta i lluenta tal com petits soldats esperant la revista. I en Tony va reconèixer-los tots: l'aixadella i la forca, la palafanga i el pic, i és que en Tito els hi havia descrit tan bé!

El nen va precipitar-se en els braços del jardiner i li va dir:

- Tito, t'estimo.

El petit home geperut amb cara de ratolí va vessar dues grosses llàgrimes que van regalimar-li al llarg del seu gran nas.

L'ós de peluix

- Mama, què és aquest soroll?

- No tinguis por, nena, són les sirenes. Arriben els avions. Posa't el pijama i renta't les dents, aquesta nit anem a dormir al soterrani. No tinguis por.

Terroritzada, la nena deixa el seu ós de peluix a la seva habitació.

La meva àvia va néixer l'u de juliol de 1927 a Sant Nazer, a Bretanya. Sant Nazer és un port important a la desembocadura del Loira. Va començar a desenvolupar-se a finals del segle 19, quan certs vaixells, cada vegada més llargs i pesats, van deixar de poder remuntar el riu fins a Nantes. S'hi va construir un port que aviat seria un dels més importants del país. L'any 1939, Sant Nazer era un gran port transatlàntic i un centre de construccions marítimes de primera importància, amb drassanes d'on van sortir el Normandie, i, més tard, el France, entre d'altres.

Quan va esclatar la guerra, els Alemanys van ocupar la ciutat, i hi van edificar una base de submarins. La base i el port eren uns elements essencials del « mur Atlàntic » destinat a impedir una invasió dels aliats pel mar, des de Gran Bretanya.

Així doncs, els alemanys estaven protegits d'un desembarcament aliat, però no d'un atac aeri. La ciutat va ser el blanc de bombardejos aliats intensos, destinats a destruir les instal·lacions alemanyes, en particular la base de submarins. Com un 80 % de la ciutat, la casa familiar de la meva àvia va ser destruïda. Cal constatar que la base de submarins sempre ha resistit als bombardejos. Avui dia, encara hi és, i es pot visitar.

Ben aviat, la vida a Sant Nazer es va fer impossible per als civils. L'evacuació total era imprescindible. L'any 1936, Sant Nazer comptava amb una població de 43 281 habitants. A partir de l'any 1943, la ciutat va ser enterament evacuada: només hi quedaven 36 habitants al final de la guerra.

Els 6 500 alumnes de les escoles de la ciutat van ser progressivament desplaçats. Una part va anar a viure a casa d'uns familiars en zones del país més segures. D'altres van ser traslladats amb tota la seva classe al camp. Va ser el cas de la meva àvia.

- Georgette, Jeanne, Thérèse, pugeu en aquest vagó. La germana Bernadette us acompanyarà. Vosaltres, pugeu al vagó de darrera, amb la mare superiora.

Les alumnes de l'escola Notre-Dame van ser traslladades al Loroux-Bottereau, un poble rural a uns 20 quilòmetres a l'est de

Nantes. L'1 i el 2 de juliol de 1942, unes 40 noies de l'escola van arribar al presbiteri del poble, on els habitants i el capellà havien preparat uns dormitoris per a elles.

- En nom dels habitants del Loroux-Bottereau, dono la benvinguda a les 40 alumnes de l'escola Notre-Dame de Sant Nazer. La municipalitat i la parròquia hem treballat junts per oferir-vos unes condicions de vida dignes i permetre-us de seguir els vostres estudis normalment. En aquesta època agitada, no tenim dret a sacrificar l'educació dels nostres fills, els qui seran els adults de demà, els qui construïran la pau que tots esperem.

Malgrat l'estat de guerra, la meva àvia recorda els tres anys que va passar fora de la seva ciutat com un període feliç. La nena va passar d'una vida urbana a la vida al camp. Cada vespre, les voluntàries anaven a la granja a buscar llet.

Recorda les llargues passejades al camp i entre les vinyes.

- Mireu, aquí n'hi ha més! No farem un tortell, sinó deu!

Alegres, les noies comencen a collir les móres. El sol de setembre comença a baixar darrere els roures. Després de més de dos mesos de vacances al camp, totes tenen la pell bronzejada. Davant un quadre tan bonic, ningú no diria que és la guerra. Aquí, no es nota, tret dels moviments d'avions que es dirigeixen a la costa o a Nantes.

Les noies organitzaven festes i obres de teatre. Les classes continuaven com abans: la meva àvia va preparar un examen de comptabilitat.

Les nenes rebien molt poques visites dels seus pares: les comunicacions eren complicades. Els podien escriure cartes, i algunes rebien un paquet ple de fotos i de bombons. L'únic telèfon era al despatx del mossèn, i només es feia servir per a les urgències.

L'hivern 43-44, els mancava carbó per a la calefacció. El poc carbó que tenien era racionat. Es feia servir en prioritat per a la

cuina. No hi havia calefacció als dormitoris. Per desgràcia, aquells últims hiverns de la guerra van ser molt freds. El

Loira transportava blocs de gel i nevava en abundància. Però les nenes van tenir la sort de poder menjar bé sempre. Més valia, en aquella època, viure al camp que a la ciutat.

- « Filles meves, per desgràcia, haurem d'apagar l'estufa del dormitori per estalviar el carbó » -comença la mare superiora-. « Les infermeres del dispensari ens aportaran unes mantes que no fan servir. Esperem tornar a tenir la quantitat habitual de carbó al més aviat possible! »

Les alumnes es queden quietes, saben que tenen sort de poder menjar bé i de no témer els bombardejos nocturns. La seva respiració crea un núvol efímer de vapor davant de les boques. Fora, se sent el vent. De tant en tant, una ratxa més forta fa tremolar les finestres.

L'any 1944, les alumnes s'assabenten del desembarcament de Normandia. Les monges les mantenen informades sobre els « esdeveniments ». L'esperança torna, malgrat les situacions personals de moltes noies, que han perdut familiars o no en tenen notícies. A Sant Nazer, la ciutat és un camp de ruïnes. Els carrers fan pudor de cremat i de petroli. La platja és plena d'obusos que no han esclatat. Hi ha diversos vaixells embarrancats pels aliats a l'entrada del port, per tal de bloquejar el pas dels submarins alemanys.

Le Loroux-Bottereau, 20 de setembre de 1944

Estimats pares,

Ja fa una setmana que han començat les classes. Tenim una nova professora d'història, ve de Nantes cada dia amb bici, i és molt simpàtica. Es diu Jeannine. Ens explica el que està passant, i ens diu que la guerra acabarà aviat. Espero que al més aviat possible! Tinc ganes de tornar a Sant Nazer, tot i que haurà canviat molt, ja ho sé!

No va ser tan ràpid com s'ho esperava la nena. Sant Nazer va ser alliberada l'11 de maig de 1945, gairebé un any després del desembarcament de Normandia, i 9 mesos després de l'alliberament de París. Els

alemanys, al final de la guerra, van concentrar les seves forces en les seves bases a l'Atlàntic: Brest, An Oriant, Sant Nazer, La Rochelle, anomenades llavors « pochos », és a dir, zones de resistència nazi. La de Sant Nazer va durar fins a la capitulació dels alemanys, el 8 de maig 1945. Els habitants van poder començar a tornar, a poc a poc.

- Per fi a Sant Nazer!

- Sí, per fi -diu la germana, sense poder retenir les seves llàgrimes.

Les alumnes baixen del tren amb les germanes, entre moltíssima gent que torna a la ciutat. El paisatge és desolador. És un camp de ruïnes. Entre les acumulacions de runes, aquí sobresurt una paret, encara coberta de paper pintat, allà és l'església,

completament oberta. Un camp de ruïnes. Tot s'ha de reconstruir.

Mentre es va anar reconstruint la ciutat, les famílies van ser allotjades en bungalows de fusta. La meua àvia s'hi va quedar fins al 1955, quan la meua mare ja tenia un any, abans de recuperar la seva casa, o més aviat una altra casa reconstruïda al mateix lloc.

De l'antiga, no en quedava res.

- Això era casa nostra, llavors...

- Sí, nena. No en queda res. Fins i tot és difícil de reconèixer el carrer. Però és aquesta, hi ha l'antiga placa del taller de mecànica del veí, mira.

Entre les ruïnes, la nena entreveu un objecte vermell. Sembla una peça de roba, o un animal de peluix. Sí, és un ós de peluix! La nena l'agafa i l'abraça.

67 anys després, la meua àvia encara conserva l'ós de peluix en una capsa. És l'única cosa que li queda de la seva vida d'abans, de la vida abans de la guerra.

Julien Couturier

(2n premi ex-aequo de narració Sant Jordi del Casal Català 2012)

Evadir-se...

Quins mals de cap estic passant!

Aquest hivern, sempre plou sobre mullat, i la mullada sóc jo! Sort que el meu cap sempre troba una forma d'evasió. A veure si sabeu quina?

- Un bon llibre – penseu . D'aquests que et porten lluny , a l'altra banda del món, enmig d'uns paisatges de somni : una mar turquesa vorejada de platges assolellades, una torres de pel.lícula : Som a Veracruz? Doncs no!

- Un bon disc, aleshores? No, perquè no estic per músiques : Si és per ballar, no tinc cap parella. Si és per escoltar, els meus pensaments podrien anar a parar dins els meus mals de cap. Així que no!

- Preparar una crema catalana (no cal dir bona) per a aquest final de tarda? Ni pensar-hi! La crema és unes postres de festa...

Vaja! No busqueu més. Us diré el meu secret : pensar en les últimes passejades...Les vaig fer aquest estiu a la Vall d'Aran. M'encanta la Vall tan suau prop de Vielha. Només sortint del poble on ja us trobeu caminant per un sender silvestre que segueix el riu Neré.

Si miro davant meu, veig com va pujant el camí tot ple de pedretes grises, blanques o negres que cruixen sota els peus. Si giro el cap per veure les voreres salvatges del riu, puc seguir els salts de les cueretes sobre unes roques imponents o uns troncs d'arbres amarrats per unes àncores invisibles. Si miro de l'altra banda topo amb un vessant de muntanya que, de turó en turó, es va allunyant fins a unes terres altes cobertes d'una extensa arbreda fosca. Amunt de tot ja no hi ha arbres, només unes feixes verdoses i pelades. Fixant-m'hi bé encara queda un serrellet de neu a la part més alta.

El que m'interessa avui, per això porto la càmera, és entrar dins unes de les prades que arriben fins al camí : hi ha tantes flors aquest final de juny : sembla que les hagi plantades un

jardiner afanyat! Aquí al mig d'unes mates d'herbes llargues amb espiguetes platejades s'aixeca un grup de braceres. Clic! Ja està...Contemplo els pètals dentats, blavosos tirant a púrpura, els estams morats : quina finor! Més lluny una colònia de campanetes amb el cap avall, ben blaves, sense oblidar les petites clavellines roges escampades a la vora del sender.

Amb la mà toco una mata d'arnica : flors lluminoses, d'un groc encès, amb el cor negre. Tot hi cap dintre la càmera! També aquests cards tan alts i florits com unes velles carxofes. Deuen tenir molts encants per a les abelles perquè en són coberts! M'allunyo amb prudència i miro cap a terra pensant en una hipotètica serp...

Aleshores descobreixo clavats al bell mig d'una llitera d'herbes curtes, uns cards grossos com sols, ben oberts, amb una mena de mosques fines i llarguetes, d'ales transparents tacades de negre i roig. Clic!.. Meves!! No em creia trobar-los aquí : per mi són plantes d'altura. Vaig pujant ...D'aquí a uns metres em pararé . Girant-me podré fotografiar un punt de vista obert riu avall ; ja sé l'espectacle que m'espera : el torrent tot saltant de pedra en pedra arriba fins a les primeres cases del poble . De lluny semblen construïdes arran de l'aigua. Totes de pedra, teulada de llosa lluent, balcó de fusta envernissat...Miro a la pantalla la millor perspectiva : potser aquesta? Clic! Ha quedat com una postal!

Torno a mirar la pantalla de la càmera fent desfilir les fotos del dia i les d'ahir quan vaig anar de l'altre costat del riu, ben amunt per veure "La pedra dels 9 forats". Era una caminada llarga. Duia la motxilla a l'esquena com sempre. A dins hi tenia una cantimplora, uns quants remeis , una bena, el telèfon...però sobretot duia al cap acostar-me el més possible a la roca i, per què no?, entrar dins un dels seus forats...

Conten que abans de l'any de la picor, l'arcàngel Sant Miquel i un dimoni es barallaven per ser els mestres de la Vall. No era la primera baralla ni tampoc l'última! Aquest cop abans de treure

l'espasa o foc pels queixals, van decidir fer una aposta : a l'entrada de la Vall seguint el Neré, abans d'arribar a Vielha, hi havia sobre el vessant de la Tuca, una roca monstruosa penjada entre cel i terra, al descobert però vorejada d'uns pins que semblaven protegir-la. L'aposta consistia en una prova de punteria i manya ja que es tractava de tocar la roca des del vessant contrari i de tocar-la un màxim de vegades, tenint cadascú 9 oportunitats.

Tot preparant les pedres, Sant Miquel es va encomanar a Déu i el dimoni a Llucifer.

Va començar el desafiament.

La fe de l'arcàngel era tan gran que quan tocà la roca va fer immediatament un forat enorme al mig d'un xoc ensordidor. El dimoni quedà impressionat, fins i tot se li notava por . No va tenir cap èxit : fracassà en els 9 intents mentre que l'arcàngel encertava cada cop . Així és com la Vall d'Aran va romandre terra de Déu i la roca es conegué amb el nom de "Pedra dels nou forats".

Tot pujant buscava la roca. Fora de la senda tot era esbarzers,

brossa, troncs d'uns arbres atapeïts ... Potser estic passant davant de la roca sense veure-la? Apa! Uns passos més i sembla que vagin apareixent unes roques dins la bosquina. Sí, n'hi ha una de molt grossa, segur que és ella! Aquí! No es tan gran com m'ho imaginava . Té uns foradets on amb prou feines s'hi amagaria un esquiol! Com que es fa tard decideixo tornar a casa : clic!

Uns records com aquests assuaugen els moments difícils, aconseguint que els oblidi. La meua ment em porta des de les faldes muntanyoses al cel pur que les senyoreja. M'és fàcil perdre-m'hi, evadir-me lliure dins aquests espais tranquils, barrejar els colors de les flors tancant els ulls i respirar somniant la subtileza de l'aire...Bé, ja em sento més forta, la naturalesa m'ha comunicat energia a través la seva bellesa. Aquests moments passats son les meves claus per obrir portes i anar endavant!

Per això hi estic tan bé a la Vall!

Montserrat Noé

(2n premi ex-aequo de narració Sant Jordi del Casal Català 2012)

El floró de l'handbol internacional al Casal

El mes de desembre passat, com ho anunciàvem, en el n° 16 del nostre butlletí, vam invitar per a una xerrada el jugador català internacional d'handbol Salva Puig Asbert, que ha militat diverses temporades al F.C. Barcelona i ho fa actualment al « Fenix Toulouse Handball ». L'acte va ser d'allò més interessant i simpàtic i hi van participar, com ho llegireu amb més detalls en l'article en francès dues altres personalitats de l'handbol

internacional, el jugador internacional francès Jérôme Fernandez, que ha jugat sis anys al Barça i el seleccionador estatal francès Gérard Onesta que ha dut la selecció francesa al cim d'aquesta disciplina. Des d'aquestes línies volem regraciar els nostres consocis Louis Marc Fittante i Brigitte Bouchard que van fer mans i mànigues perquè l'acte fos possible.

Salva Puig au Casal Català

Le 3 décembre dernier le Casal Català, représentation culturelle de la Catalogne, accueillait dans ses locaux de la rue des Novars à Toulouse, son compatriote, joueur du FENIX Toulouse Handball, Salva Puig.

A l'initiative de cette manifestation, le Président du Casal Català, Pierre Gamisans et son épouse Maria ont animé cette rencontre.

Après une introduction sur l'histoire de la Catalogne et le rôle de ses représentations culturelles extérieures, Pierre Gamisans a présenté le parcours sportif de Salva Puig et entre autres épisodes, son passage au Barça.

A travers un sympathique débat, Salva Puig a ensuite répondu aux questions de Maria Gamisans ainsi qu'à celles des

invités présents.

Parmi eux, Jérôme Fernandez, venu accompagner son coéquipier, a évoqué ses six années passées au sein du Barça et a livré son ressenti d'avoir fait partie de ce prestigieux « més que un club ».

Participant également à cet événement, Claude Onesta a enrichi le débat de ses connaissances sur la pratique et les exigences du sport de haut niveau.

A l'issue de cette rencontre, le Casal Català conviait l'ensemble des participants à partager le verre de l'amitié autour d'un sympathique buffet. Tantôt en catalan, tantôt en français, et dans une ambiance chaleureuse et conviviale, les

échanges se sont poursuivis autour de thèmes divers et variés jusqu'en début de soirée.

Le FENIX remercie vivement Pierre et Maria Gamisans pour leur initiative et la qualité de cette manifestation et espère, à son tour, les recevoir prochainement.

Dictat de Català de Perpinyà

Un any més diversos dels nostres socis s'enfrontaren al Dictat de Català organitzat per l'Ajuntament de Perpinyà i en el qual participa el Casal gairebé des dels seus orígens, l'any 2000, si no ens traeix la memòria. El text, com l'any passat, era de l'escriptor nord-català Joan Tocabens i presentava les seves dificultats.

PEU SUS FULLA

En Joan donà una ullada al seu rellotge. Era prop de mitjanit. Amb el temor d'ésser descobert, feia una horada que seguia la Pepa Brunzinaire i aquella no s'havia parat ni un segon. A desgrat d'una lluna plena que il·luminava el terme, s'havia urpat la cara zigzaguejant entre les lianes d'arítjols que penjolaven dels arbres dels fondals, i ara, en plena solana, eren els cists que li bufetejaven la faç. Tot d'una però, adonant-se que arribaven a una clariana, es va fer més silenciós encara, més escorredís entre l'estremiment del fullam. De fet, no era pas una clariana, no, era una gran plaça carbonera. La Pepa s'havia parat al bell mig d'aquell espai negre i desolat i li apareixia llavors com a ple dia. Ara, ara sí que sabia si la seva àvia no somniava truites quan pretenia que aquella dona era una redubtable bruixa !

Mentrestant, la Pepa havia posat un pot a terra i a davant dels ulls espantats del jove s'anava despullant febrilment fins a quedar nua de pèl a pèl. Això fet, es va ajupir per abastar el pot, i, agafant un grapat del que contenia, es va anar fregant tot el cos insistint sobre les aixelles, els pits i entre les cames. L'ungüent, mormolà en Joan. L'ungüent que permetia l'envol d'aquella gentassa per arribar al sàbat ! Una mixtura feta, segons la padrina : « amb arsènic, rialgar, greix d'escurçó, pell de galàpet, ala de ratapanella, el.lèbor, estramoni, cinc-en-rama i altres porqueries. Tot això cuit en un perol i remenat amb un braç de bebè ! » Després d'haver-se untat de cap a peus, tot fitant la lluna la bruixa exclamà : « Peu sus fulla ! ». En Joan no havia acabat d'entendre

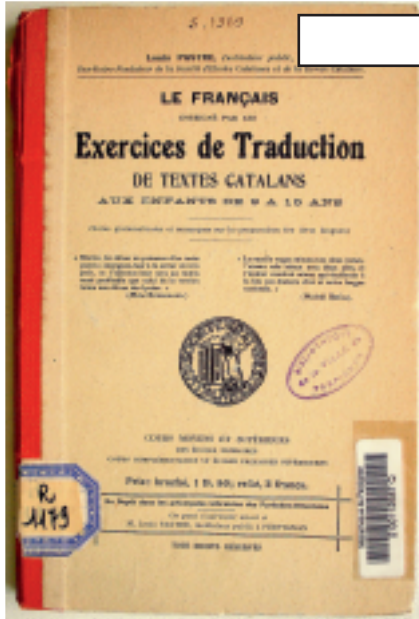
el que passava, que la dona s'enlairava i desapareixia per sobre la boscúria. Ell volia saber-ne més. Es va precipitar per imitar la Pepa, i de sobte ja es va trobar volant, veloç com un coet, evitant de poc la capçada dels arbres. Zip...Zip...Zip...Za...a...ap ! Quina frenada, nois !

En pocs segons havia aterrat en una immensa clariana. Allí, una comitiva d'homes i dones nus anaven avançant entre santeristos capgirats, turíbuls fets miques, hisops gegants en forma de fal·lus, el tot banyat en l'olor del sofre i del salnitre i acompanyat pel so estrident d'un conjunt de bufacanyes. Espantat com una bagra, en Joan es veié obligat a seguir el ritual que consistia a inclinar-se per besar una cosa que de lluny era impossible endevinar. Anava progressant, mes els minuts s'arrossegaven ! En fi, només en quedava un! Però quan aquell, després d'haver

complert el seu deure, tot d'una es va apartar, en Joan va fer uns ulls com unes taronges : a davant seu apareixien, enormes, peludes i fosques, les anques de Llucifer ! Sangglaçat, el nostre home no va poder evitar de soltar un crit : « Mare de Déu quin cul tan negre ! » Fills de Maria ! El nom de la Verge pronunciat en aquell aplec va fer esclatar la fetilleria. Les bruixes s'envolaren pertot arreu i el dimoni desaparegué amb un bram que sacsejà l'espai durant cinc bons minuts. En Joan va quedar palplantat, tremolós, sol i nu enmig de la clariana. Només a trenc d'alba va retrobar els seus vestits i el camí de casa.

Notícies del Casal

Lluís Pastre

El professor perpinyanès Lluç Bonet feu una interessant conferència sobre Lluís Pastre, mestre occità, que exercí al Rosselló i fou precursor de la introducció del català a l'escola francesa.

Sant Jordi

La diada de Sant Jordi aplegà mes de cent persones que passaren una bona vetllada a Escalquens al voltant d'un bon àpat, de cançons i de balls i en una sala decorada amb els colors del Barça, que era el tema decoratiu escollit aquest any. Una vegada més la nostra comissió de festes va fer una tasca impressionant. Moltes mercès a tots ells !

61è Aplec de la Sardana

El 61 è Aplec de la Sardana de Tolosa va aplegar força gent a la plaça del «Ravelin» i vam gaudir d'un dia agradable.

CURSOS DE LENGUA CATALANA

A partir de la primera setmana del mes d'octubre
Els cursos tenen lloc al Casal Català,
7 rue des Novars
31300 Tolosa de Llenguadoc

Dilluns	18h30 - 20h00	1 (iniciació)
Dimarts	17h00 - 18h30	5 (avançat II)
Dimarts	18h30 - 20h00	5 (avançat II)
Dimecres	17h00 - 18h30	4 (avançat I)
Dimecres	18h30 - 20h00	3 (mitjà)
Dijous	18h30 - 20h00	2 (elemental)

CURSOS DE SARDANES

Els cursos d'iniciació a la sardana tenen lloc,
del 16 de setembre fins al juny.

Tots els diumenges de les 10h30
a les 12h30 al:
Centre Léo-Lagrange
54 rue des Sept Troubadours
31000 Tolosa de Llenguadoc

Els primer i tercer dimarts de
cada mes a les 20h30 a:
Tournefeuille

LA VEU DELS PAÏSOS CATALANS

Ràdio Occitània - 98,3 Mhz
60 rue d'Assalit - 31500 Toulouse - 05.61.80.40.40

Emissió diària en català, patrocinada pel Casal Català. Tots els dies de les 16 a les 17 hores. Ràdio Occitània, dins la dinàmica actual, recorda a tots els socis del Casal Català, que tots els dies de la setmana, de les 23 a les 2 hores del vespre, emet el programa d'informació de CATALUNYA RÀDIO, en la seva integritat, mercès al relleu que es fa automàticament per mitjà del satèl·lit.